



Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicis totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1688

XXXIII. In Domin. IV, Post Pent. Præceptor per totam noctem laborantes nihil cepimus, in Verbo autem tuo laxabo rete,. Luc. 5 5. Arg. Retia actionum nostratum excutiuntur.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56320](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56320)

CONC. XXXIII.

IN DOMINICA IV. POST PENT.

Præceptor per totam noctem laborantes nihil cepimus, in
Verbo autem tuo laxabo rete. Luc. 5. 5.

ARGUMENTUM.

Retia actionum nostrarum excutiuntur.

Vita nostra per appo-
sitè reti confectur
Aud. Quemad-
modum istud ex
stamine, seu filis
conficitur, ita vita

nostra à filio, atque momento de-
pender. Ducuntur filia ut plurimum
rota volubili, & vita nostra per ino-
ciduas prope rerum, temporumque
vicissitudines rotatur. Rete totum
quantum ex crucibus contextum, non
secus vita nostra plena miseriis, curis,
crucibus. *Homo*, lamentatur *Jobus*,
*brevi vivens tempore repletur multis mi-
seriis*. Repletur in pueritia, in adoles-
centia, in virili ætate, atque in decre-
pita, miseria, eaque cum aceto; non
una sed plurima. Rete protensas ha-
bet alas ad capiendum, & homo de-
sideria multa inutilia, quæ nunquam
explentur.

Hoc rete expandimus, eoque pis-
camur, quoties quidpiam operamur.
Quo fructu? Qua captura? Videamus.

Partitio.

II. In quadruplici positione Rete
Evangelicum nobis exhibetur. Primò
enim proponit illud cassum, luto, for-
dibusque in tantum oblitum, ut in eo
emuscando, eluendoque, impigre

desudaverint piscatores. *Piscatores au-
tem descenderunt, & lavabant retia.*
Subinde tota nocte in capturam ex-
pansum, & tamen vacuum. *Tota nocte
laborantes nihil cepimus.* Tertio indif-
ferens ad piscandum: *Laxate retia ve-
stra.* Tandem refertum multitudine
piscium, ruptioni tamen obnoxium.
Rumpebatur autem rete eorum.

Luc 5. v. 2.

Ibid.

Adeundem modum considerari
queunt actiones nostræ, vel luto pec-
cati inquinatæ, vel in nocte peccati
factæ, vel indifferentes, vel bonæ
quidem, ac honestæ ruptioni tam-
en, ac perditioni obnoxia.

§ I.

*Operibus illicitis nihil nisi dispen-
dia quarimus.*

III. Et primum quidem Actioni-
bus luto, sordibusque scelerum teme-
ratis non modò nihil capimus; sed
ingentia insuper dispendia in caput
nostrum devolvimus. Et utut opti-
mus finis iis præfigatur, non nisi ad
scopum damnationis in iis collimatur.
Peccata enim nullius causæ honestæ
obtentu, in tantum dignificari que-
unt, ut Deo placeant; nec, ulla recti
intentione ita expiari, quin toxico suo
animum imbuant; nec ulla inten-
sione

*Opera illic-
ta nullo sine
bono bene-
stantur*

Vita rete

Job. 14. v. 1.

tionem conjugatæ virtutis eò efferi, ut Deum contingant. Nam cum ipsa sint iniquitas, quâ ratione justa esse queunt? cum per ea à Deo avertamur, quomodo fieri potest, ut unâ in eisdem ad ipsum convertamur? Cum per scelus Numini summa inferatur injuria, qui eodem honorabitur? An iniquum justum, aversio conversio, injuria decus evadere potest? Nec satis est finem esse rectum si cætera sint distorta. Bonum enim ex integra causa, malum ex quovis defectu. Cum itaque materia, & forma, & causa efficiens peccati reprobata sit; totum opus impium judicandum erit.

Saulis sacrificium cur fulminat

1. Reg. 15. v. 19.

IV. Quis non censuisset Dictatorem Israelitarum Saulem gratis à Numine cumulandum, quod ea, quæ optima, pretiosissima, pulcherrima, ex spoliis superfuerant, cultui ipsius consecraverit? Pepercit Saul Agag, & optimis gregibus ovium, ac armentorum, & vestibus, & arietibus, & universis, quæ pulchra erant, ut immolarentur Domino. Quid hic absecro mali? An non optima intentio, ut immolarentur Domino? An non prudentis animi consilium reputandum melioribus connivere, pingua Numini consecrare, vilissima quæque pessumdare? An non sacrificium opus præ aliis religiosissimum? ita quispiam apud semet ratiocinari posset, & Saulem non modò noxa liberum, sed & gratis dignissimum decernere.

At verò supremi Judicis, summi-que Antistitis sententia factum illud æquioribus lancibus expendentis, non modò veniam meritum non est, sed severissimè fulminat. Quare

non audivisti, inquit, vocem Domini sed versus ad pradames, & secisti malum in oculis Domini? Numquid vult Dominus holocausta, & victimas, & non potius, ut obediatur voci Domini. Quæ ista tua dementia, quod imperis Domini Dei tui oblectari præsumferis, & posthabito ipsius edicto prædam consecratus fueris? Num te præterit acceptabiliorem Deo esse victimam, quæ de captivato intellectu, jugulataque liberrima voluntate offertur; quam quæ de pecudum cada-veribus incenditur? An te fallit, Domino non tam placere adipem taurorum pinguium, quam spiritum animi devotissimi? Ignoras Deum Spiritum esse, & potius in Spiritu, & veritate adorari velle, quam multitudine holocaustorum coli? Quare non audivisti vocem Domini?

Dices forsitan timui populum. At Deum utique amplius revereri, ac timere debueras? Obtuli ais ea Domino, at melior est obedientia, quàm victima. Putavi, submissas, jussa Domini mitius interpretanda: at quasi peccatum ariolandi est repugnare. Arbitratus sum, subdis, Deum non tam rigidè imperare; at quasi scelus idololatriæ est nolle acquiescere. Summa summarum hæc est, stulte egisti mi Saul, inobedientia intentione re-cta propugnari nequit. Quoniam præceperat tibi Dominus, quatenus interficeres Amalec, & demolire- ris universa ejus, hoc tibi præstandum erat, non victimæ adducendæ.

V. Quis sibi itidem non persuasisset filios Aaronis, legitimos, verosque

Aronis filii
punitis

rosque Sacerdotes thus offerentes coram Domino æternandos esse? Aaron enim parente sacrificium consummante, arreptis thuribus, & ipsi incensum meditabantur; verum quoad adolendum illud, non de legitimo igne, qui in altari ardebat, sed de alieno hauserant, offerentibus illis, depluit Dominus super eos fulmineam vindictæ flammam, illosque in busta redegit. *Egressus ignis à Domino devoravit eos, & mortui sunt coram Domino.* Bonum opus erat Deo incensum offerre; sed quoniam illud non fuerat oblatum per dedicatam Domino flammam, quemadmodum is præceperat; opus illud à conspectu illius rejectum, auctoresque illius exusti. Ita alienus ignis, etiam optima intentione succensus, nunquam sidera, semper Tartara petit? alienum thus non Deo, sed Orco inflammatur. Fures non similes, aut pollinem, sed fures immolant, ut ut opima dederent.

Levit. 10.
v. 1.

VI. An non sub simili errore dementati primi Christianorum persecutores, arbitantes se obsequium præstare Deo, si in membra Christi omni tyrannide desævirent? An non æquo fascino laborare nostri A-Catholici, dum multis in provinciis præfracta rebellionem in Dominos legitimos insurrexerunt; aliena bona, prætextu religionis, aut in cineres, aut suam in potestatem redegerunt; Basilicas ingenti sumptu, ac molimine eductas demoliti sunt; & quidquid sacrum, ac sanctum erat profanare non erubuerunt? Putabant & hi obsequium se præstare Deo, nec quic-

quam frequentius, quam Evangelium insonabant, sed quid tandem ceperunt? Non Deum, sed Orcum; non cœlestes gazas, sed inferni plagas.

VII. Prope Cracoviam Cromero perhibente in lacu Lemuribus infesto piscatores toties, quoties rete vacuum, ac convolutum extraxerant. Tandem accuratiore cura illud laxantes monstrum horrendum, cuprino capite, oculis flammam ejaculantibus, toto corpore in formam draconis desinente prætexerunt, quo vilo, & stridore ejus percussis diffugere universi, & monstrum sese iteratò fundo demersit. Hæc plane eorum captura est, qui per iniquitatem suam arbitrantur se obsequium præstare Deo. Etsi enim vel una veniali noxa universas nationes convertere, hæresesque extirpare pollerent, nunquam tamen vel æther ratam illam haberet; vel summus pontifex eam honestare, ac canonizare posset. Etsi rapinis tēpla, ac sacra conderent, infernum sibi architectarentur. Etsi fallerent alios, non nisi opitulaturis Sanctis Dei, nunquam immunes à culpa essent. Eapropter qui ita piscantur, non tam lucrum, non tam uniones gratiarum, ac meritorum; quam serpentes, draconesque sese conclusuros sciant.

Crome. l. 9.
hist. Pol.Piscatus
diabolus

§ II.

In statu peccati in cassum retia laxantur.

VIII. Suppar prope sors eos manet, qui in nocte rete suum laxant, lethalibus constricti flagitiis.

Opera in statu
peccati
facta infructuosa

gitiis, ac gratia divina extorres, cœlestes Margaritas venari nituntur. Necquicquam & ipsi capiunt, & D. Petro concinnere demum coguntur: *Tota nocte laborantes nihil cepimus.*

*Servitus
Iudaica*

Id innuisse SS. Patribus videretur Dominus in privilegiis populo Judaico de servitute solvenda indultis. Etenim sanctum erat, ne ullus apud eam gentem, ultra septennium in catasta ingemisceret; sed evoluto septimo, quicumque ille esset vernaculus, emanciparetur; liberrimusque in patriam, domumque suam remigraret. Et si una uxor ipsius, filiique servituti obnoxii fuisset, cuncti pristinae libertati redonabantur.

Nihilominus si servorum quispiam servitutis tempore connubium iniisset, filiosque ex eo procreasset, tam mulier illa, quam nati ipsius perpetuæ servituti addicti menebant; ipso solo libero egrediente in eo ipso vestitu, omnibusque quæ attulerat, quando se obsequiis alterius mancipavit. *Mulier, & liberi erunt Domini sui, ipse vero exibat cum vestitu suo.*

*Exod. 21.
v. 4.*

*Item oratione
lica*

*Ionn. 8. v.
34*

Typus id est libertatis, ac servitutis nostræ. In confesso siquidem est, nos gratia sacrilaticis in veram libertatem filiorum Dei de infernalis Pharaonis catastis restitui, & nihilo secius, quæ nostra est dementia eidem nos illecebra peccati seductos venundari. *Qui enim facit peccatum, servus est peccati, & tanto graviores sustinet compedes, quanto durior est servitus animæ, quam corporis.*

Verum tamen etsi hæc nostra impudentia perpetuum mereatur Averni ergastulum; divina bonitate, clemen-

tiaque indultum est; quatenus hoc jugum mediante virtute pœnitentia, nedum animo septimo; sed quotiescunque voluerimus, ejus freti gratia excutere possimus. *In quacunque hora ingemuerit homo &c.* Et ita quidem, ut sponsam nostram conscientiam, & opera nostra, quæ necdum servitute contracta feceramus, ut filios Dei gratia procreatos educere simul liberos polleamus. Etenim, quæ peccati est calamitas, simul illa cum homine prævaricante sub jugum missa sunt; id est preces illæ nostræ, exhomologeses, elemosinæ nullius erant meriti, ut intuitu ipsorū æternæ gloriæ præmia consequeremur; ita ut si in statu tali emigrare contigisset, omnem gloriæ mercedem illis prius emeritam, una æternum profligassemus, & non nisi incrementum gehennalium suppliciorum ob dispendium tantorum bonorum nobis cumulassemus. Attamen solutis scelerum catastis pariter nobiscum emigrant, inque pristinam afferuntur libertatem. Virtute enim pœnitentiæ recuperatur meritum antehac perditum, & cum non tam mortua, quam mortificata fuerint, mediante illa vitam, ac spiritum recipiunt.

Merita mortificatur

Reviviscunt

Jam vero de filiis in statu servitutis procreatis quid sentiendum? Quid concludendum de orationibus, jejunis, elemosynis in peccato lethali factis? Respondeo illa semper manere mortua, ac dispersa. Tamen enim haud exigui sit momenti ad conciliandam Dei misericordiam, ad spatium pœnitentiæ impetrandum, ad commovendum cor nostrum obdu-

raturam

ratum; verumtamen ut illis gloria, aut meritorum dodrantem evincamus, nullatenus attingunt. Destituuntur enim principio vitæ, quod est gratia; & idcirco actus cælo ac beatitati condigni esse nequeunt.

Opera sine gratia otiosa

1. ad Cor. 13. 7. 2. 3.

IX. Clarè, divinèque id Corinthiis Paulus explicuit, eū diceret: *Si linguas hominum loquar, & angelorum, Charitatem autem non habeam, factus sum veluti as sonans, aut cymbalum tinniens. Et si habuero omnem prophetiam, & noverim omnia mysteria, & omnem sciam, & si habuero omnem fidem ita ut montes transferam, Charitatem autem non habuero nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum ita ut ardeam, Charitatem autem non habuero nihil mihi prodest.* Da mihi inquit linguas omnium Gentium quibus detonem ut Demosthenes Græcorum, ut Cicero Romanorum; quibus disceptem ut Plato & Aristoteles, quibus attraham ut famatus ille Hercules Gallicus, Quid inde? Si gratia Dei sum destitutus. *Factus sum veluti as sonans &c.*

Addelinguas Angelicas, & Seraphicas, quibus unico nutu, aut signo explanem intentiones meas. Numquid exinde quidpiam mihi accedet? Nihil minus. *Factus sum veluti as sonans &c.*

Agere gratias gratis datas fidem potentiamque medendi morbis quibusvis, imperandi procellis, mortis repagula convellendi, cui tota rerum Universitas obsecundet; tota loquatur, ac stupeat natura; quantus putas videbor cælo? *Nihil. Nihil sum.*

Fac me profundere in pauperum alimoniam milliones, templa erige, mo-

nasteria extruere; corpus universum in arduos rogos immittere, cum Laurentio torreri, cum Stephano lapidari, cum Eustachio in bove Perilli mugire. Quid tandem illa conferent? Non amplius quam mutio focus, quam Pharaëis tubæ. *Nihil mihi profunt.* Egre diatur servus liber in eadem veste; iis ornamentis, ac monilibus, quibus ornatus fuerat; at filii in servitute procreati, opera in statu peccati facta non illa quidem manent; sed evanescent, quasi ea nunquam produxisset, nec computantur in diptera meritorum. Eheu jacturam gravem! cheu deplorandam calamitatem, rarò tamen ex æquo æstimatam! Quotusquisque enim expendit condignè dispendium bonorum operum, tota peccati servitute patratorem? Quod ad calculos revocandi, qui rotis mensibus, si non annis & lustris integerrimis in peccati veterno jacent, oleum, operamque perdunt? Non dicant illi cum Tito Imperatore; *amici diem perdidit*, sed annos, sed lustra, quoniam sicut ea, *qua pro nihilo habentur eorum anni erunt*, & si sapiunt, ut primum labi contigerit, resurgant.

Psal. 89. v. 5

§. III.

Opera indifferentia excutiuntur.

X. Alia opera sunt ex se nec bona, nec mala, nec virtutem, nec vitium redolentia. Ejusmodi sunt actiones merè naturales, ut edere, bibere, ludere, stertere. Similiter passionibus accidentales, ut morbus, dolor, paupertas, exilium, mors. Item bona corporis, fortuna, animi, ut intellectus bonus, scientia, sanitas, vires, opes, & similia. Omnia

Opera indifferentia

hæc aliæ agnata, per se nec bona, nec mala, nec honesta nec inhonesta sunt. Usus illa iniat, & vel meritoria, vel demeritoria reddit. Cum enim laudabilia ex se non sint, virtutis decus, ac meritum neququam obtinent; quoad moderatæ Intentione ad sublimiorum chorum, dignitatemque subvehantur. Hæc vero quo sublimior fututa, eo itidem opus ex ea factum eluctabitur altius. Quo inferior, eo & actio deprimetur, ac obsuscabitur enormius. Ex.g. Offa quæpiam in se spectata, nec honesta, nec inhonesta; verum si gulæ consecratur, evadit turpis; si infirmo honesta, ac meritoria; si illi, à quo quidpiam præstolaris, vulturina. Idem labor; eadem, similisque afflictio, si acceptetur ex motivo obedientiæ, agnoscendo potestatem absolutam, quam Deus ut Creator in quemvis obtinet, & subjiendo se illi ut tali, meritum obedientiæ obtinet. Si ex motivo Religionis, offerendo te Deo tuo, omniaque tibi subdita, perinde ac sacrificium, evadit opus Religionis. Si ex motivo Amoris, ad eminentissimum virtutis gradum conscendet. Eadem ratio est aliarum actionum indifferentium; quæ ut una, alterave intentione bona dignificantur, ita perversa conspurcantur.

Intentio radix & Cer.

Rom. II. v. 16.

XI. Intentio enim radix est operum, quæ si sancta fuerit, etiam rami sancti reputabuntur. *Si radix sancta etiam rami,* ait Apostolus. Si radix virulenta etiam rami, fructusque virulenti, ac virulenti evadent. Cor est, à quo vita actionum redundat. Si istud bellinum fuerit, etiam actio non se-

eus ac Nabuchodonosoris in bifontem transformati, futura est. Huic enim ubi cor mutatum (cor feræ dabitur ei) iacturum totus & ipse in belluam abiit. Si item humanum, aut divinum; tota actio humana, divinaque evadet. Fermentum est, quod pro sua qualitate totam farinam actionis in bonam aut malam commutat. Virga Moysis est, quæ si in terram projiciatur, in colubrum vertitur; si extendatur cælum versus patrat prodigia. Oculus est, qui si simplex inventus fuerit, totum corpus actionis lucidum erit; sin nequam totum corpus illius tenebrosum. Quod enim oculus est corpori, id est intentio operationi. Si ille præcedat, & quod molitur dextrè intueatur, recta, illustris, meritoria evadet actio. Si ad cælestia sublimetur, eique Domino à quo omne bonum est, placere inardescat, tota cælestis resultabit. Tunc vel minimum opus mirum in modum effulget; quando auro sinceræ intentionis incrustatur; tunc ad merita vitæ æternæ assurgit, quando eadem animatur.

XII. Compertum id probè sanctis Dei, qui nullam actionem elabi sinunt quam ad DEUM non referant.

De Fratre nostro Joanne de solo perhibet Joannes Nierembergicus eundem in extremis prope constitutum poposcisse acum, quam non procul inde in rimam inseruerat. Mirantibus præsentibus, & jam sui impotem arbitrantibus, quum ab altero adstante porrecta esset, edixit: Hæc mihi clavis cæli erit, hæc paradysi portas referabo, cumque hac mori percipio, Nec quicquam

Joanni de solo acus clavis cæli

quam enim hac acu paravi, præterquam amore Dei mei; nec filium per eandem trajeci unquam, præterquam ut illi soli placerem; non secus, quam si ipsummet Christum in fratribus vestire debuiffem.

XIII. In Vitis SS. Patrum legitur Anachoretam quempiam cœlesti oraculo edoctum de ancilla in taberna commorante, ipfomet longe metis superiore, Obstupuit ille, famulamque inquisivit, inventam in partes traxit, percontatusque, ac per Numen obtestatus ediceret, quas vitæ rationes iniret, Deo suo placitura. Cui illa candidè: pedis aqua sum, ut vides, templum indies frequentare mihi haud vacat; aliis itidem heroicis operibus cum aut pauperiem meam, tum ægritudinum insistere nequeo. Id duntaxat aditor, ut quod ago, in gloriam Domini Dei mei referam; & quotiescunque fascem ligni succollo, id amore ipsius facio, lignum crucis pro me olim sufferentis. Ex quo prudenter conjecit, hanc imprimis apud Deum tantorum meritorum causam, quod omnia sanctissima intentione, & amore servatoris sui auspicata esset.

XIV. Id ipsum D. Patriarchæ nostro, ut alios mittam, familiarissimum erat; nullum ille opus, studium, missionem auspiciabatur, quam hac opigraphæ non insigniret; *Ad majorem Dei gloriam*; eandemque centies, ac septuagies septies suis constitutionibus inseruit.

Quantum vero hic, vel alii hac ratione piscendi ceperint, tum imprimis liquidum evadet; quam in lito-

re æternitatis eorum piscatum contemplati fuerimus. Ex adversum vero nisi hoc artificio retia nostra laxaverimus, operam omnem, laboremque perdemus. Vulgatum est enim, & cœlo, terraque comprobatum. *Ius Canon. Hoc capit fiscus, quod non capit Christus. Cap. majores 10. q. 7.* Quod Deo non militat, aut parat, necesse est, ut pereat. Quodque Averno duntaxat ancillatur, Averni duntaxat meretur stipendia.

Et tamen cheu quam vulgare hoc vitium, quam communis sæcularium error, mentem duntaxat in rem præsentem defigere, nec ullis rectæ intentionis trochleis eandem sublimare. Videant hi, ne dum in infimo semper scabello rerum sublunarium confident, ab altiore cœlestis gloriæ, & ipsi excidant. Videant ne dum omnia ad rationes transitorias referunt, minimum in æternis repositum inveniant. Videant ne & ipsi sero & terriolamententur; *Amici Diem perdidisti, annos perdidisti, vitam perdidisti.*

§. IV.

Bona opera ruptioni obnoxia.

XV. Tandem optimè jacitur rete, idque imperio Domini ad dextram, quando operapia, & sancta optima, sanctissimaque intentione in nomine, ac verbo Domini auspiciamur. Hæc enim oprato fructu, emolumento, ac meritis nos frustrare nullatenus queant.

Evenit tamen itentidem, ut hoc rete piffimarum actionum vel in dextrum, vel finistrum

Nº 3 latus

*Ancillam
vita incre-
mentis avi-
ta*

In Vita

*Opera bona
meritoria*

tatus projectum rumpatur; & omnis spes mercedis non in aquas tantum, sed & in spumas abeat.

*Intentio
prava viti-
at omnia*

XVI. In sinistro rumpitur saepe respectibus humanis, aut gloriae evanidae obtentu. Et tunc evidentissimum est meritum omne actionum quantumvis sublimissimum enervari, atque annihilari. Quis enim circumpedaneorum, in Domini sui dedicus, gloriam adversarii provehentium, auderet sibi ab hero suo, hujus nequitiae gnaro mercedem polliceri? Quis militum partibus hostium studentium à duce suo stipendium efflagitare? Nonne illos omni jure fustes, cruces, equulei, & non congiaria manerent? Qua fronte igitur Christianus, in actionibus suis, non tam gloriae divivae, quam propriae velificans aeternas sibi retributiones, à Distributore omnium justissimo polliceri praesumpserit? Quomodo illas Domino Deo suo consecrabit, quas alteri obtulit victimas? Quomodo fraudis suae ac apostasiae conscius Judicem non expavecet?

*Intentio
prava noc-
et in Matth. 6.
c. 2. v. 16.*

XVII. Multò ante de iis ab eodem irrevocabili sententia edictum est: *Receperunt mercedem suam.* Quam illam? Nempe quam intenderant, nempe humanam, ac transitoriam; Humanam intenderunt, humanam mercedem id est caducam, ac bracteatum receperunt. Ille cum Pharisaeo macerabat corpus jejuniis, attenuabat vigiliis, versabat rosarium in momenta singula; ut pius ab hominibus videretur, & visus est ab iis, non à Deo. *Mercedem suam recepit.* Alter elemosynas elargitur, ut obtineat

felicem successum in rebus transitoriis, in mercimoniis, in amicitiiis contrahendis, obtinet, & recipit mercedem suam. Tertius disputat, aut etiam concionatur, ut habeatur sapiens, doctus, foecundus, & habitus est. *Recepit mercedem suam.* Non superest quicquam, quod ultra speret à Deo. Habet mercedem, quam voluit, praemium quod habere noluit, non habebit. Voluit videri ab hominibus, & visus est; voluit placere, & placuit. *Recepit mercedem suam.* Locavit operas suas, virtutes suas, justitiam suam humanis oculis; ab iis mercedem non ab oculis divinis praestoletur. Nemo tam demens, aut effrons inter homines est, ut mercedem petere praesumat ab eo, cui nec in minimo commodare, aut deservire voluit; cujus gratia nec pedem movit, nec digitum contraxit; & à Deo sperato, ac despecto sperabit? Absit *Receperunt mercedem suam.*

XVIII. Multa praecclare gesserunt Romani sago, togaque; laudata exiit eorum justitia, exquisita prudentia, clementia celebris, invicta fortitudo, temperantia illustris, admiranda constantia, sed *Receperunt mercedem suam.* Honor, inquit S. Augustinus, & gloria, qua Deus Romanos fecit illustrissimos, merces fuit bonorum operum, qua egerant, nec est quod de summi, ac veri Dei justitia conquerantur. Eximia fuere illorum opera, sed praemium se dignum retulerant. Gloriam ambierunt, & certè obmuerunt, finesque imperii ad extremos orientis, & occidentis terminos protogarunt. *Receperunt mercedem suam.* Aequilimus

*S. Aug. l. 3. de
Civ. dei. 25*

simus Deus nihil vitii, nihil & virtutis, citra supplicium, & præmium transmittit. Unde actionibus illis excellentioribus, quibus tamen cælum debere non vult, congruam, extra cælum remunerationem assignat, ut recipiant mercedem suam, sed non æternam. Ergo aliis placere non cupiat, qui capit deo, nec intentionis oculum in rem ullam creatam defigat; qui Creatoris in se amorem concitare desiderat. Timeat quisque, ne ipsi tandem dicatur: *Recepisti mercedem tuam.* Fecisti hoc & illud, sed recepisti; jejunasti, orasti, sed recepisti. Timeat ne perdat, quod operatus est, sed curet, mercedem ~~placem~~ recipiat.

XIX. In dextera verò imprimis ob putredinem rumpitur, si ex mera consuetudine, seclusaque omni Intentione, ac pio motu fiat.

Ejusmodi operarii subsimiles pueris reputandi His nemo inquietior totos dies huc illuc oberrant, nec unquam uno consistunt loco, nunc equitant in arundine longa, nunc volantem plumam agitant; jam domunculas in arena moliuntur, jam per sedilia sursum deorsum saltant; ita sese plurimum fatigant, in summo otio nunquam otiosi. Verum quis fructus eorum studiorum? Muscas captarunt, litus ararunt, cribro lympham hauserunt irritis sudoribus.

Hi operarii, seu piscatores similes iis, qui interdum in mensa fallendi

temporis gratia cochleari piscantur? Quid referunt? Manus lividas, & plagas sæpe repetitas.

XX. Oseas Vates æquat tales Operarios bobus tritulantibus: *Vitula docta diligere trituram.* Etsi enim ab opere solvantur, redeunt ultro assuesfacti huic operi, & pellesti spē pastus. Nam subinde os mergunt avena, sicque ultro perpetuant hunc laborem, jugumque haud inviti sustinent. Haud secus agunt nonnulli, qui ex mera assuetudine sacra frequentant, peregrinationes suscipiunt, à vititis cibis abstinent, ut *vitula docta diligere trituram;* quia nimirum & ipsi os avena mergunt, solatium quoddam inde venantur, aut morem in naturam traduxerunt.

Item bobus tritulantibus Osea, 10. v. 11.

XXI. Hos omnes seriò per Aggæum Vatem alloquitur Dominus: *Ponite corda vestra supra vias vestras. Seminastis multum, & intulistis parum; comeditis, & non estis satiati; bibistis, & non estis inebriati; operuistis vos, & non estis calefacti; & qui mercedes congregavit, misit eas in sæculum pertusum.*

Agg. 1. v. 5. 6.

Examine, expendite, quem fructum retuleritis ex tot confessionibus, communionibus, jeuniis, aliisque piis operibus? An multò fortiores in spiritu, perfectiores in patientia, mansuetudine, dilectione? Exigite an non æquè jejuni ut ante, peracerbi ut ante, inconstantes ut ante? Quid causæ? Non aliud, quam quod ad sacrum Tribunal sine debita contritione, & examine

Opera ex consuetudine facta assimulantur joci puerilibus

examine, ad mensam Angelicam citra famem, & æstimationem; ad verbum dei audiendum sine animo discendi, aut corrigendi vitam vestram acceleritis, Ideo *Comeditis multum &c.*

Id ne deinceps eveniat imitemur S. Petrum, & in Verbo Domini laxemus retia nostra. Laxemus inquam in verbo Activo gratiæ divinæ cooperando: In Verbo Passivo opera nostra meritis Christi ac sacratissimæ passioni ipsius conjungendo. In Verbo Neutro, non faciendo vel minimum, quod eidem non consecremus. Exequamur divinissimi Pneumatis mandatum ore Pauli evulgatum: *Omne quodcumque facitis in ver-*

bo, & in opere, omnia in nomine Domini nostri Iesu Christi facite, gratias agentes Deo, & Patri per ipsum. Et, rursum: *Sive manducatis sive bibitis sive aliud quid facitis, omnia in gloria Dei facite.* Omnia, omnia. Sive edendum, sive potandum, sive aliud quidpiam patrandum, omnia fiant ut Deus honorificetur, nullus hominum lædatur. Prima vox, prima cogitatio, primus affectus divinam resonet laudem, ignitam ad sidera dirigat sagittam. Id si fecerimus copiosissimum meritorum piscatum polliceri poterimus, quem nobis largiatur, in cuius Verbo suam Petrus fortunatissimè laxavit lassam. Fiat.



CONCIO XXXIV.

IN DOMINICAM V. POST PENT

Qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Matth. 5.

ARGUMENTVM.

Canis servire doctus.

*Canis servit
vicia &
invidia*

ITI animalium quodvis ad obsequium hominis conditum sit, inter alia tamen canis fidelissimus, obsequentissimusque invenitur. Cætera multo labore, ac studio curantur, & ad servitia, usumque domesticum imbuuntur; ac canis à

natura ipsa in eum finem effectus experientia teste esse comprobatur. Quis enim famulorum amantior Domini sui? Quis comitum fidelior? Quis custodum incorruptior? Quis excubitorum illo vigilantior? Arcet extraneos, domesticos tuetur, sequitur vivos, sepultos vix deserit, pulsatus verberibus blanditur; vulneratus, & cæsus ad unum popissima, aut verbulum